

Příčinná souvislost

Okolnost, jež přerušuje příčinnou souvislost, musí působit jako samostatná příčina vzniku téže újmy a musí být způsobilá vyvolat stejný následek, jenž nastal působením původní příčiny, tedy nikoliv souběžně s ní.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 1457/2008, ze dne 27.7.2010)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v v právní věci žalobce K. S., zastoupeného JUDr. M. H., advokátem se sídlem v P., proti žalovanému JUDr. P. P., zastoupenému JUDr. J. H., advokátem se sídlem v Ř., o náhradu škody, vedené u Okresního soudu Praha-východ pod sp. zn. 6 C 536/2005, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 28. 6. 2007, č. j. 28 Co 391/2007-64, tak, že rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 28. 6. 2007, č. j. 28 Co 391/2007-64, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Okresní soud Praha - východ rozsudkem ze dne 20. 2. 2007, č. j. 6 C 536/2005-41, uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci 164.227,- Kč, žalobu co do částky 37.429,- Kč zamítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že otec žalobce J. S. dne 18. 1. 1996 pořídil ve prospěch žalobce závět, kterou sepsal žalovaný v rámci své advokátní praxe. V závěti otec žalobci odkázal 1/3 rekreační chaty, stavební parcely a zahrady v obci Č. V. a vyjádřil přání ohledně zápočtu 2/3 těchto nemovitostí darovaných druhému synovi J. S. Tato závět byla usnesením Okresního soudu Praha-východ ze dne 30. 9. 2004, č. j. D 838/2003-64 (ve spojení s usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 19. 1. 2005, č. j. 21 Co 458/2004-75), shledána absolutně neplatnou s odůvodněním, že svědkyní při sepsání závěti byla dcera manželky zůstavitele, což zákon nepřipouští. Tím, že žalovaný mylně informoval zůstavitele, že nedědí-li jeho manželka ze závěti, může jeho nevlastní dcera svědčit při sepsání závěti, porušil své povinnosti advokáta a žalobci tak vznikla škoda, neboť pro neplatnost závěti dědil jen jako jeden z dědiců ze zákona v první dědické skupině. S ostatními zákonnými dědici uzavřel v průběhu dědického řízení dohodu o vypořádání dědictví, kterou Okresní soud Praha-východ usnesením ze dne 24. 10. 2005, č.j. D 838/2003-132, schválil. Při určení výše škody vyšel soud z čisté hodnoty dědictví a po odečtení jedné poloviny zákonného podílu opomenutého dědice a částky 97.775,- Kč, která již byla žalobci vyplacena, přiznal žalobci 164.227,- Kč na náhradě škody způsobené porušením povinnosti žalovaného jako advokáta (§ 420 obč. zák.).

K odvolání žalovaného Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 28. 6. 2007, č. j. 28 Co 391/2007-64, rozsudek soudu prvního stupně v napadeném vyhovujícím výroku o věci samé změnil tak, že žalobu zamítl, změnil jej ve výroku o náhradě nákladů řízení a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně a ztotožnil se s jeho závěrem, že žalovaný nesprávně informoval zůstavitele o zákonné úpravě allografní závěti, že svědkem takové závěti může být i osoba blízká zákonnému dědici, pokud ten sám není dědicem závětním. Odvolací soud dovedl, že žalovaný sice porušil prevenční povinnost podle § 415 obč. zák., čímž žalobci způsobil škodu, neboť nedošlo k takovému rozmnožení jeho majetku, jak mohl na základě závěti důvodně očekávat, avšak příčinná souvislost se vznikem škody byla přerušena tím, že zákonní dědici v dědickém řízení po zůstaviteli uzavřeli dědickou dohodu, kterou bylo dědictví vypořádáno odlišně nejen od závěti, ale

i od vypořádání dědictví podle zákona. Dohodu dědiců odvolací soud označil za novou okolnost, která působila jako výlučná a samostatná příčina způsobující následek (škodu žalobci) bez ohledu na jednání žalovaného.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce dovolání, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., a které odůvodňuje podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. Nesprávnost rozhodnutí spatřuje v posouzení příčinné souvislosti mezi porušením právní povinnosti advokáta a vznikem škody, tj. zda mohlo dojít uzavřením dědické dohody k přerušení příčinné souvislosti. Zdůraznil, že dědictví se nabývá ke dni smrti zůstavitele (§ 460 obč. zák.) a tento moment je podle něj zcela zásadní právní skutečností, kterou nelze změnit žádnou dědickou dohodou. Tou lze pouze upravit okruh dědiců nebo rozsah podílu majetku. Dovolatel namítá, že ke vzniku škody došlo dnem úmrtí zůstavitele a jestliže bylo prokázáno, že žalovaný porušil svou právní povinnost, je zřejmé, že mezi vznikem škody a chybným sepsáním závěti je příčinná souvislost, která nemohla později z jakéhokoli důvodu odpadnout. Navrhl, aby dovolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a věc vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření k dovolání uvedl důvody, pro které nesouhlasí s rozhodnutím soudu prvního stupně. Obsah dohody, kterou dědicové uzavřeli s přihlédnutím k případným nárokům žalobce v případě, že by se nedohodli, je další významnou skutečností, pro kterou podle něj nelze žalobě vyhovět, a není ani možno učinit jednoznačný závěr, že z jeho strany došlo k porušení povinnosti. Navrhl, aby dovolací soud dovolání v plném rozsahu zamítl.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, účastníkem řízení, zastoupeným advokátem, projednal dovolání a rozhodl o něm podle dosavadních předpisů (tj. podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. 7. 2009 – srov. bod 12. čl. II zákona č. [7/2009](#) Sb.) vzhledem k tomu, že dovoláním napadený rozsudek byl vydán dne 28. 6. 2007. Dospěl k závěru, že dovolání, které je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., je důvodné.

K právnímu posouzení porušení povinnosti žalovaného advokáta odvolacím soudem je třeba uvést, že sepsání závěti, jež pro nesplnění zákonných podmínek je absolutně neplatná, není jen porušením tzv. generální prevence ve smyslu § 415 obč. zák., ale je přímým porušením povinností advokáta, které mu ukládá zákon č. [85/1996](#) Sb., o advokacii. Právní závěry odvolacího soudu a ostatně i soudu prvního stupně o tom, že porušení povinnosti žalovaného advokáta způsobilo žalobci (jenž nebyl jeho klientem) majetkovou újmu tím, že se mu nedostalo závětí odkázaného majetku, a o odpovědnosti žalovaného za škodu vzniklou žalobci podle § 420 obč. zák. jsou správné a ani dovolatel v tomto směru nevznáší námitky. V dovolání nesouhlasí s názorem odvolacího soudu, že příčinná souvislost mezi pochybením advokáta coby příčinou a majetkovou újmou žalobce coby následkem byla přerušena tím, že žalobce s ostatními zákonnými dědici uzavřel dědickou dohodu, která – bez ohledu na jednání žalovaného – mu způsobila škodu.

Ani dovolací soud s tímto právním názorem odvolacího soudu nemůže souhlasit. Škodou v daném případě je ušlý zisk, spočívající v tom, že závětí povolanému dědici se nedostalo dědictví pro vady závěti, takže mu ušel majetkový přínos v hodnotě dědictví a nezvětšil se tak jeho majetkový stav, ačkoliv na základě závěti to bylo možno důvodně očekávat (srov. např. rozhodnutí NS ČR ze dne 25. 2. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1294/2001). Je-li v důsledku neplatnosti závěti závětní dědic z dědického práva po zůstaviteli zcela vyloučen, výše jeho škody je dána hodnotou dědictví, o něž přišel. V případě, že dědil po zůstaviteli jako jeden z jeho zákonných dědiců, je jeho majetkovou újmou způsobenou neplatnou závětí rozdíl mezi tím, co by jako závětní dědic získal v případě platné závěti, a tím, co skutečně z dědictví získal jako dědic ze zákona. Obsah dědické dohody jakožto výsledek dědického řízení může mít význam pouze z hlediska výše škody. Avšak v případě, že se poškozenému jakožto zákonnému dědici nedostalo na základě uzavřené dědické dohody ani tolik, co činí jeho zákonný dědický podíl, není obsah dědické dohody rozhodující. V takovém případě je jeho

majetkovou újmou rozdíl mezi hodnotou toho, co by získal jako závětní dědic podle platné závěti, a hodnotou jeho podílu z dědictví, jež by mu jako zákonnému dědici podle zákona náležela, a to bez ohledu na to, zda se mu podle dohody, kterou uzavřel s ostatními dědici, dostalo méně. Pouze v tomto smyslu lze hodnotit obsah dědické dohody.

Dovodil-li odvolací soud, že uzavřením dohody o vypořádání dědictví došlo k přerušení příčinné souvislosti mezi pochybením žalovaného při sepisu závěti zůstavitele a majetkovou újmou žalobce jakožto závětního dědice, je jeho rozhodnutí z pohledu uplatněného dovolacího důvodu nesprávné. Okolnost, jež přerušuje příčinnou souvislost, musí totiž působit jako samostatná příčina vzniku téže újmy a musí být způsobilá vyvolat stejný následek, jenž nastal působením původní příčiny, tedy nikoliv souběžně s ní. Příčinou majetkové újmy způsobené neplatnou závětí závětnímu dědici nemůže proto být okolnost, že dědil po zůstaviteli z jiného důvodu a zda a jakým způsobem se následně vypořádal s ostatními dědici v dědickém řízení. Je tedy zřejmé, že příčinou toho, proč žalobce nedědil podle odkazu v závěti, není obsah dohody, již žalobce uzavřel v dědickém řízení s ostatními zákonnými dědici.

Protože dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. byl naplněn, dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil (§ 243b odst. 2 věta za středníkem o. s. ř.) a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta první o. s. ř.).

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)